ROLUL SPECIALIŞTILOR ÎN INFORMARE ŞI DOCUMENTARE ÎN ASIGURAREA ACCESULUI LA INFORMAȚIA DE INTERES PUBLIC

Olesea COBLEAN

Biblioteca nu poate rezolva problemele de zi cu zi ale cetățenilor, însă poate să înțeleagă şi să împlinească nevoile de informare care sunt condiția rezolvării lor.

Ionel Alexe

Accesul la informația de interes public rămâne a fi un subiect actual care preocupă specialiştii în informare şi documentare, jurnalişti, specialişti din domeniul comunicării publice, juridice, al administrației publice ş.a. În ultimele decenii, accesul la informația publică constituie dezideratul principal care ar permite realizarea cerinței sociale în condițiile unei guvernări democratice, întrucât „dacă poporul este esențialmente răspunzător de deciziile politice, direct sau prin reprezentanții pe care ia ales să-l reprezinte, el trebuie să dețină informațiile pe care să-şi bazeze deciziile" [2, p.316].

Esența informației publice este marcată de complexitatea şi varietatea crescândă a cerințelor informaționale ale societății. Interesul general, astfel, rezultă din deficitele de arbitraje între interesele individuale şi cele categoriale, răspunzând căutării de semnificație şi nevoii de relație [4, p.317]. De aceea informațiile de interes public sunt adesea polivalente, ceea ce conduce la o interacțiune informațională dificilă. Or, interesul general se formează „dintr-un compromis al interesului indivizilor şi grupărilor societății, care consimt existența contractului social, în cadrul căruia apar legile, reglementările şi jurisprudența. Interesul general rămâne întotdeauna deschis controverselor şi recursului făcut de indivizi sau minorități atinse de o decizie publică" [1, p.81].

Aşadar*, informațiile de interes public* reprezintă orice date a căror sursa sunt instituțiile publice. La ele se referă: instituții ale administrației de stat, naționale, locale, autoritățile publice ş.a sau chiar instituții de drept privat, dacă acestea folosesc în activitatea lor resurse publice (bugete, proiecte, personal, resurse materiale ş.a.). Caracterul public al informațiilor de interes public evidențiază faptul că aceste informații trebuie să fie accesibile opiniei publice.

„*Informația de interes public reprezintă o informație vie care ajută oamenii să trăiască"(UNESCO)*. În contextul prezentei cercetări, adjectivul „viu" semnifică în mod generic caracteristicile definitive ale informației publice în raport cu realitatea „socială". Calificativul atribuit informației publice remarcă, în mod pregnant, caracteristici precum „actualitate", „putere", „în viață/de viață", „real" etc. Or informația publică este necesară în viața cotidiană, indi-

ferent de statutul, vârsta, sexul sau ocupația publicului. Este o apreciere, pe cât de impresionantă la prima vedere, pe atât de esențială, pentru fiecare membru al societății, întrucât consolidează implementarea democrației; oferă răspuns la diverse probleme de natură juridică; oferă posibilități de luare a deciziilor vitale în cadrul familiei; derularea afacerilor personale şi ale altor inițiative.

Accesul la informație, în sens mai larg, înseamnă punerea la dispoziție a informației prin diverse forme şi mijloace, tehnologii Web, astfel încât aceasta să ajungă la public (cetățeni). Asigurarea accesului la informație nu se limitează doar la o simplă transmitere de informației de la sursa de informare (posesorul informației publice) la destinatar (purtătorul cererii de informare).

Între structurile instituționalizate şi serviciile care au ca obiectiv medierea informației, biblioteca are un rol important în identificarea, selectarea, stocarea şi gestionarea informației, oferind servicii performante de referințe digitale, de informare locală de interes comunitar, de informare curentă etc. [1, p.85]. Rolul specialiştilor în informare şi documentare se amplifică întrucât punerea la dispoziție a informației nu sunt remedii suficiente pentru complexitatea textelor şi a procedurilor privind informația de interes public, nici pentru frecventele situații, dificile în care se află cetățenii. Dialogul, asistența informațională, serviciile de referință, serviciile de consultanță şi de consiliere sunt principalele servicii care asigură accesul la informația de interes public prin intermediul bibliotecii. În acest context, rolul social şi de comunicare devine esențial, întrucât conduce la „menținerea coeziunii comunității", la educație pentru valorile comunitare/naționale etc., la susținerea problemelor majore cu care se confruntă societatea etc.

Ultimele investigații sociologice, realizate în cadrul domeniului de cercetare „Instituția infodocumentară şi accesul la informația de interes public", au scos în evidență mai multe carențe şi inconveniențe în ceea ce priveşte gestionarea informației publice prin intermediul bibliotecilor publice. Opiniile specialiştilor care activează în bibliotecile publice din municipiile Soroca, Bălți şi Ungheni, în special cele din localitățile rurale, au fost diferite şi contradictorii vizavi de perceperea categoriei de informație publică, dar şi necesitatea cunoaşterii informației de interes public, de posibilitățile de promovare, difuzare şi utilizare a informației publice prin intremediul bibliotecii. Prin diversificarea gamei de servicii publice şi produse informaționale, biblioteca dă dovadă de „umanism informațional", îşi arată grija față de problemele comunitare şi îşi demonstrează utilitatea. În opinia prof. Ion Stoica „bibliotecile nu sunt învechite ca funcție de cunoaştere şi de diseminare a informației, învechite sunt mijloacele şi stilul lor de acțiune". Implicarea plenară a bibliotecii în afacerile publice ale comunității poate conduce la obținerea statului de Centru de Informare a Comunității.

În acest scop, sunt bine-venite organizarea seminarelor, cursurilor de perfecționare, trainingurilor, meselor rotunde şi altor modalități de instruire prin care specialiştii să poată să-şi dezvolte cunoştințele, competențele, încât să devină profesionişti în contextul „renaşterii informaționale” [3, p.205].

Referințe:

1. BURCIN, Octavian, DRĂGHICI, Constantin-Victor, IACOV, Adrian, UNGUREANU, David. *Teoria generală a comunicării*. Craiova: Sitech, 2010.
2. GOODMAN, Norman. *Introducere în sociologie*. Bucureşti: Lider, 1998. 490 p. ISBN 973-9343-34-1.
3. MARINESCU, Nicoleta. *Ştiința informării în întrebări şi răspunsuri*. Iaşi: Pim, 2012. 312 p. ISBN 606-13-1044-7.
4. WARSCHAUER, M. *Universal Acces in the Information Society. Social capital and acces.* 2012, nr.2(4), p.315-330.
   Disponibil: http://libres.curtin.edu. au/libres/3n1/pub_space.htm